

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Sžk/40/2018
Identifikačné číslo spisu: 6017200184
Dátum vydania rozhodnutia: 25.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Benczová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:6017200184.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Benczovej a členov senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Eriky Šobichovej, v právnej veci sťažovateľa (žalobcu): N. G. U., B. XX. H. XXXX, O. X. XXX XX L. XXX, proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, Kancelária Banská Bystrica, Skuteckého 30, 974 01 Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovaného sp. zn. 5N 5651/2017-KaBB, R. z.: 25763/2017 zo dňa 12. apríla 2017, sp. zn. 5N 5649/2017-KaBB, R. z.: 25765/2017 zo dňa 12. apríla 2017, sp. zn. 5N 5650/2017-KaBB, R. z.: 25764/2017 zo dňa 12. apríla 2017, sp. zn. 5N 7359/2017-KaBB, R. z.: 25778/2017 zo dňa 12. apríla 2017, sp. zn. 5N 7650/2017-KaBB, R. z. 25773/2017 zo dňa 12. apríla 2017, sp. zn. 5N 7651/2017-KaBB, R. z.: 25770/2017 zo dňa 12. apríla 2017, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 23S/63/2017-111 z 13. decembra 2017, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť zamietá.
- II. Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „správny súd“) rozsudkom sp. zn. 23S/63/2017-111 z 13.12.2017 podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) v spojenom konaní zamietol ako nedôvodné žaloby žalobcu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí Centra právnej pomoci, Kancelária Banská Bystrica (ďalej len „žalovaný“) vydaných vo veci nepriznania právnej pomoci v zmysle zák. č. 327/2005 Z.z. pre nesplnenie podmienky preukázania materiálnej núdze v zmysle § 6 zákona, vydaných pod

- sp. zn. 5N 5651/2017-KaBB, R. z.: 25763/2017 zo dňa 12.04.2017, pre konanie „o vydanie hnutelných vecí“ na základe žiadosti zo dňa 7.3.2017
- sp. zn. 5N 5649/2017-KaBB, R. z.: 25765/2017 zo dňa 12.04.2017, pre konanie „o výživné“ na základe žiadosti zo dňa 7.3.2017
- sp. zn. 5N 5650/2017-KaBB, R. z.: 25764/2017 zo dňa 12.04.2017, pre konanie „o zvýšenie výživného na maloleté deti“ na základe žiadosti zo dňa 7.3.2017
- sp. zn. 5N 7359/2017-KaBB, R. z.: 25778/2017 zo dňa 12.04.2017, pre konanie „o vyporiadanie BSM

počas manželstva“ na základe žiadosti zo dňa 5.4.2017

- sp. zn. 5N 7650/2017-KaBB, R. z. 25773/2017 zo dňa 12.04.2017, pre konanie „o náhradu ujmy“ na základe žiadosti zo dňa 5.4.2017

- sp. zn. 5N 7651/2017-KaBB, R. z.: 25770/2017 zo dňa 12.04.2017, pre konanie „o zaplatenie bolestného“ na základe žiadosti zo dňa 5.4.2017

a neúspešnému žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

2. Žalobca v správnej žalobe žalovanému vytýkal, že neuviedol, akým spôsobom vyhodnotil predložené listinné doklady a ako dospel k záveru, že nespĺňa podmienky pre poskytnutie bezplatnej právnej pomoci, nedostatočne vyhodnotil predložené listinné podklady a namietal postup Centra právnej pomoci pri rozhodovaní o poskytovaní právnej pomoci fyzickým osobám, konkrétne aj jeho manželke N. L. U.

3. Námietku týkajúcu sa dostatočnosti vysvetlenia a správnosti postupu vyhodnotenia preložených dokladov Krajský súd považoval za nedôvodnú s poukazom na ustanovenia § 6 ods. 1, 2, ust. § 6a ods.1, ust. § 6b ods. 2, ust. § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. (ďalej len „Zákona č. 327/2005 Z.z. ale aj „Zákona o poskytovaní právnej pomoci“).

4. Podľa názoru správneho súdu nebolo sporným posúdenie príjmu v prejednávanej veci v tom zmysle, čo bolo potrebné považovať za príjem žalobcu ako žiadateľa o právnu pomoc. Vymedzenie pojmu príjem fyzickej osoby, ako aj negatívne vymedzenie tohto pojmu (čo sa za príjem nepovažuje), je uvedené v § 7 ods. 1, 2 a 3 Zákona o poskytovaní právnej pomoci. Žalovanému z ustanovenia § 7 ods. 4 Zákona o poskytovaní právnej pomoci vyplývala povinnosť zisťovať príjem žalobcu v tom kalendárnom mesiaci, v ktorom bola podaná žiadosť o právnu pomoc, a zároveň prihliadať na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti. Bolo preto potrebné posudzovať splnenie podmienky materiálnej núdze osobitne v prípadoch uplatnenia nároku žiadosťami zo dňa 07.03.2017 a osobitne na základe podaných žiadostí zo dňa 05.04.2017.

5. Žalobca požiadal o právnu pomoc pre „konanie o vydanie hnutelných vecí“, „konanie o výživné“ a „konanie o zvýšenie výživného na maloleté deti“ žiadosťami doručenými žalovanému dňa 07.03.2017. Žalovaný pri posudzovaní prvej z podmienok pre priznanie právnej pomoci vychádzal z údajov uvedených žalobcom v žiadostiach o poskytnutie právnej pomoci. V administratívnom konaní, v ktorom žalobca žiadal o poskytnutie právnej pomoci pre konanie „o vydanie hnutelných vecí“, žalovaný rozhodnutím sp. zn. 5N 5651/2017-KaBB, R. z.: 16295/2017 zo dňa 10.03.2017 prerušil konanie a vyzval žalobcu, aby predložil dokumenty týkajúce sa veci, pre ktorú žiadal právnu pomoc, ďalej žalobcu vyzval na predloženie potvrdenia od zamestnávateľa o čistom príjme alebo výplatných pásoch preukazujúcich čistý príjem za posudzované obdobie od septembra 2016 do marca 2017, prípadne potvrdenie Sociálnej poisťovne o vyplatení nemocenskej dávky, prípadne preukázanie iného príjmu v období od septembra 2016 do marca 2017. Žalobca na uvedenú výzvu žalovaného zareagoval podaním doručeným dňa 07.04.2017, v ktorom uviedol, že od 01.02.2017 nemá žiaden príjem, od tejto doby je nezamestnaný a nemá žiadne dávky ani mzdu za mesiace február a marec 2017. Zároveň uviedol, že priložuje fotokópie výplatných pásoch od septembra 2016 do januára 2017, pričom predložil len fotokópie výplatných pásoch za mesiace október 2016 až február 2017. Z uvedených žalobcom poskytnutých údajov potom žalovaný vychádzal aj v iných administratívnych konaniach, v ktorých žalobca žiadal o právnu pomoc, a v ktorých boli vydané správnu žalobou napadnuté rozhodnutia.

6. V konaniach, v ktorých žalobca požiadal o poskytnutie právnej pomoci žiadosťami doručenými dňa 07.03.2017 (pre konania „o vydanie hnutelných vecí“, „o výživné“ a „o zvýšenie výživného na maloleté deti“), žalovaný vychádzal z údajov, ktoré uviedol žalobca (najmä z výplatných pásoch), z výpisu z katastra nehnuteľností, z výpisu z obchodného registra a zo živnostenského registra. V mesiaci podania žiadostí o právnu pomoc (marec 2017) žalobca príjem nemal. Žalovaný ďalej prihliadal na príjem za obdobie šiestich mesiacov predchádzajúcich mesiacu, v ktorom žalobca požiadal o právnu pomoc, a to

za kalendárne mesiace september 2016 až február 2017. Žalovaný pritom vychádzal z výplatných pásek predložených žalobcom a určil, že jeho príjem za rozhodujúce obdobie šiestich kalendárnych mesiacov presahuje priemerne každý mesiac zákonom stanovenú sumu o cca 1 551,54 Eur. Aj keď žalobca nepredložil výplatnú pásku, teda nedokladoval príjem za mesiac september 2016, správny súd nepovažoval postup žalovaného za nesprávny, keď žalobcu opätovne nevyzval na dokladovanie príjmu za mesiac september 2016. Ak by žalobca preukázal príjem aj za tento mesiac (ktorý bol rozhodujúcim obdobím pre posúdenie majetkových pomerov žalobcu ako žiadateľa o právnu pomoc), malo by to za následok zvýšenie príjmov žalobcu, čo by len potvrdzovalo nesplnenie podmienok pre priznanie právnej pomoci.

7. Žalovaný posudzoval splnenie podmienok pre poskytnutie právnej pomoci s finančnou účasťou podľa § 6a ods. 1 Zákona o poskytovaní právnej pomoci a dospel k záveru, že žalobca v mesiaci, kedy o právnu pomoc žiadal, podľa ním podaného vyhlásenia nemal žiadny príjem, ale za predchádzajúcich šesť mesiacov jeho príjem presahoval 1,6-násobok sumy životného minima, t. j. sumu 316,94 Eur určenú pre jednu dospelú osobu, čo viedlo k záveru, že nespĺňa podmienky pre poskytnutie právnej pomoci s finančnou účasťou žalobcu. Podľa záveru žalovaného žalobca ako žiadateľ o právnu pomoc nespĺňa podmienky pre priznanie právnej pomoci s finančnou účasťou žalobcu, a z tohto záveru potom správne vyvodil, že nespĺňa ani podmienky pre bezplatné poskytnutie právnej pomoci, t. j. bez finančnej účasti. Preto bližšie vyhodnocovanie podmienok podľa § 6 ods. 1 písm. a) Zákona o poskytovaní právnej pomoci nebolo potrebné. Ako uviedol správny súd, je zrejmé, že žalobcov príjem presahuje aj 1,4-násobok sumy životného minima, ak presahuje jej 1,6-násobok.

8. Podmienky pre priznanie právnej pomoci sú určené taxatívnym spôsobom a právnu pomoc bez finančnej účasti alebo s finančnou účasťou je možné priznať iba za ich kumulatívneho splnenia. Žalovaný v rozhodnutí podľa správneho súdu správne poukázal na to, že nesplnenie prvej podmienky vedie k záveru o neposkytnutí právnej pomoci, preto sa nebolo potrebné zaoberať splnením ostatných podmienok, medzi ktoré patrí aj podmienka zrejmej bezúspešnosti sporu. Žalovaný sa zaoberal aj možnosťou poskytnutia právnej pomoci v zmysle § 6b ods. 2 Zákona o poskytovaní právnej pomoci a dospel k záveru, že veci, pre ktoré bola právna pomoc žiadaná, nie sú takého charakteru, že by neposkytnutie právnej pomoci malo vážne následky a spôsobilo by vážnu ujmu na právach a oprávnených záujmoch fyzickej osoby. Vyhodnotenie tohto záveru žalovaným žalobca v správnej žalobe nenamietal.

9. Pre konania „o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov počas manželstva“, „o náhradu ujmy“ a „o zaplatenie bolestného“ žalobca požiadal o právnu pomoc žiadosťami doručenými žalovanému dňa 05.04.2017. Pri posudzovaní týchto žiadostí žalovaný vychádzal z údajov, ktoré žalobca uviedol v žiadostiach a v ich doplnení, z výpisu z katastra nehnuteľností, z výpisu z obchodného registra a zo živnostenského registra.

10. V konaniach začatých pred žalovaným na základe uvedených troch žiadostí žalobcu žalovaný vychádzal z toho, že príjem žalobcu v mesiaci apríl 2017, kedy o poskytnutie právnej pomoci žiadal, nebol žiadny. Zároveň prihliadal na príjmové pomery žalobcu za obdobie šiestich kalendárnych mesiacov predchádzajúcich mesiacu, v ktorom žalobca požiadal o právnu pomoc, a to v mesiacoch október 2016 až marec 2017. Aj v prípade týchto troch žiadostí dospel žalovaný k záveru, že žalobca nespĺňa podmienky pre poskytnutie právnej pomoci s finančnou účasťou podľa § 6a ods. 1 Zákona o poskytovaní právnej pomoci z dôvodu, že jeho príjem v rozhodujúcom období šiestich kalendárnych mesiacov, predchádzajúcich kalendárnemu mesiacu, v ktorom požiadal o právnu pomoc, presahoval 1,6-násobok sumy životného minima, t. j. sumu 316,94 Eur.

11. Žalovaný dospel k záveru, že žalobca ako žiadateľ o právnu pomoc nespĺňa podmienky pre priznanie právnej pomoci s finančnou účasťou žalobcu, a z tohto záveru potom správne vyvodil, že nespĺňa ani podmienky pre bezplatné poskytnutie právnej pomoci, t. j. bez finančnej účasti. Aj v týchto rozhodnutiach žalovaný vyhodnotil nesplnenie podmienok pre poskytnutie právnej pomoci podľa § 6b ods. 2 Zákona o poskytovaní právnej pomoci z dôvodu, že by neposkytnutie právnej pomoci malo vážne

následky a spôsobilo by vážnu ujmu na právach a oprávnených záujmoch žalobcu. Tento záver v rozhodnutiach žalovaného žalobcu v správnej žalobe nenamietal.

12. Správny súd vyhodnotil ako nedôvodnú aj žalobnú námietku žalobcu o tom, že žalovaný nedostatočne vyhodnotil predložené listinné podklady, nakoľko z preskúmaných rozhodnutí je zrejme ako postupoval pri vyhodnocovaní splnenia prvej zo zákonom stanovených podmienok, a to majetkových pomerov žalobcu (§ 6 ods. 1 písm. a) Zákona o poskytovaní právnej pomoci). Dostatočným a preskúmateľným spôsobom uviedol, čo bolo podkladom jeho rozhodnutí, akým spôsobom vyhodnocoval majetkové pomery žalobcu ako žiadateľa o právnu pomoc v rozhodujúcich obdobiach a ako dospel k záveru o nesplnení podmienok pre nárok na poskytnutie právnej pomoci. Správny súd tu uviedol, že poskytnutie právnej pomoci zákon viaže na kumulatívne splnenie taxatívne vymenovaných podmienok. Keďže žalovaný dospel k záveru, že žalobca nespĺňa prvú zo zákonom určených podmienok, nebolo potrebné zaoberať sa splnením nasledujúcich zákonom stanovených podmienok pre priznanie právnej pomoci (§ 6 ods. 1 písm. b) a c) Zákona o poskytovaní právnej pomoci).

13. Pokiaľ žalobca namietal postup Centra právnej pomoci pri rozhodovaní o poskytovaní právnej pomoci fyzickým osobám, konkrétne aj jeho manželke N.. L. U., správny súd s poukazom na § 177 ods. 1 SSP a § 178 ods. 1 SSP zdôraznil, že predmet súdneho prieskumu bol žalobcom určený šiestimi rozhodnutiami žalovaného, ktorými bolo rozhodnuté o jeho žiadostiach o poskytnutie právnej pomoci. Správny súd preto mohol vyhodnocovať len zákonnosť správnu žalobou napadnutých rozhodnutí a zákonnosť a zákonnosť postupu, ktorý im predchádzal.

14. Proti rozsudku správneho súdu podal žalobca (ďalej aj „sťažovateľ“) v zákonom stanovenej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodu, že krajský súd nesprávnym posúdením veci znemožnil účastníkovi konania, aby využil jemu patriace práva na bezplatnú právnu pomoc v takej miere, aby nebol účastník konania diskriminovaný vo vzťahu k ostatným občanom Slovenskej republiky a došlo k porušeniu práva na rovnaké zaobchádzanie a rovnaké rozhodovanie v rovnakej veci, čím sa právnym posúdením veci odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe súdu. Poukázal tu na nález Ústavného súdu SR ÚS 117/2011 zo dňa 30.06.2011 a rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Sžo/60/2009 zo dňa 17.02.2010. Sťažovateľ navrhol, aby kasačný súd zrušil napadnutý rozsudok a vec mu vrátil na ďalšie konanie, eventuálne aby sťažovateľovi priznal poskytnutie bezplatnej právnej pomoci.

15. Sťažovateľ vo svojej kasačnej sťažnosti uviedol, že nesúhlasil so záverom krajského súdu, lebo ide o diskrimináciu osoby sťažovateľa vo vzťahu k jeho manželke, N.. L. U., pri poskytovaní bezplatnej právnej pomoci Centrom právnej pomoci, na ktorú sťažovateľ upozornil aj Krajský súd v Banskej Bystrici v tomto konaní. Mal za to, že krajský súd mal skúmať aj to, či Centrum právnej pomoci nediskriminuje sťažovateľa vo vzťahu k jeho manželke pri poskytovaní bezplatnej právnej pomoci ako to navrhoval, a to aspoň predložením dôkazu zo strany žalovaného, že nediskriminuje sťažovateľa oproti iným žiadateľom o bezplatnú právnu pomoc a že nedochádza k nerovnakému zaobchádzaniu. To, že žalovaný nediskriminuje sťažovateľa má dokázať žalovaný a nie sťažovateľ, ale k takémuto predloženiu dôkazov nedošlo a správny súd to evidentne ani len nezaujima a rozhoduje diskriminačne. Poukázal na príjmy jeho manželky, ktorá podľa jeho názoru neoprávnene, nakoľko jej príjmy prevyšujú zákonom stanovenú hranicu.

16. Sťažovateľ namietal, že žalovaný svojimi rozhodnutiami podporuje prierahy v konaniach na súdoch a jeho „klientka“ N.. L. U. aj vďaka poskytnutému bezplatnému právnemu zastupovaniu opakovane marí nariadené pojednávanie, v ktorých je žalobca protistranou a dokonca jej to umožnilo podanie viacerých žalôb voči jeho osobe. Sťažovateľ nesúhlasil s právnym posúdením a odôvodnením krajského súdu ktorý sa v jeho prípade stotožnil so žalovaným a považuje rozhodnutie o nepriznaní bezplatnej právnej pomoci za správne a zdôvodnil to tvrdením, že príjem sťažovateľa je vyšší ako 316,94 Eur mesačne. Takýto záver považuje za očividnú diskrimináciu a o nerovnaké zaobchádzanie zo strany štátnych orgánov a inštitúcií.

17. Záverom uviedol, že vydaný rozsudok krajského súdu je porušením ústavnoprávne a medzinárodnoprávne garantovaných základných princípov (zásad) rovnoprávnosti, najmä princípů rovnakého zaobchádzania vrátane princípů riadneho a spravodlivého procesu, princípů právnej istoty, a princípů predvídateľnosti práva vrátane predvídateľnosti rozhodnutí orgánov verejnej moci, ako aj princípů ochrany legitímnych očakávaní (legitímnej dôvery) a tiež princípů, že právo nemôže vzniknúť (vzísť) z bezprávia a nespravodlivosti (ex iniuria ius non oritur).

18. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti sťažovateľa uviedol, že trvá na rozhodnutiach o nepriznaní nároku a žiadal, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol a rozhodnutie krajského súdu potvrdil.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný podľa § 21 písm. a/ SSP v spojení s § 438 ods. 2 SSP, po tom, čo zistil, že kasačná sťažnosť bola podaná riadne a včas (§ 443 SSP a § 444 SSP), oprávnenou osobou na podanie kasačnej sťažnosti (§ 442 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 SSP), kasačná sťažnosť má predpísané náležitosti (§ 445 ods. 1 SSP a § 57 SSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie z dôvodov a v rozsahu uvedenom v podanej kasačnej sťažnosti podľa § 440 SSP, § 441 SSP a § 453 SSP a postupom podľa § 455 SSP bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu nie je dôvodná.

20. Predmetom kasačného konania bol rozsudok správneho súdu, ktorým podľa § 190 SSP ako nedôvodnú zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí sp. zn. 5N 5651/2017-KaBB, R. z.: 25763/2017 zo dňa 12.04.2017, sp. zn. 5N 5649/2017-KaBB, R. z.: 25765/2017 zo dňa 12.04.2017, sp. zn. 5N 5650/2017-KaBB, R. z.: 25764/2017 zo dňa 12.04.2017, sp. zn. 5N 7359/2017-KaBB, R. z.: 25778/2017 zo dňa 12.04.2017, sp. zn. 5N 7650/2017-KaBB, R. z. 25773/2017 zo dňa 12.04.2017, sp. zn. 5N 7651/2017-KaBB, R. z.: 25770/2017 zo dňa 12.04.2017, ktorými žalovaný podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z.z. nepriznal žalobcovi nárok na poskytnutie právnej pomoci vo veciach preskúmania zákonnosti predmetných rozhodnutí Centra právnej pomoci, Kancelária Banská Bystrica, ktorými nebol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci pre sťažovateľa.

21. Podľa § 1 zákona č. 327/2005 Z.z. účelom tohto zákona je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení, v konaní o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny alebo v konaní o zaistení žiadateľa o udelenie azylu podľa osobitného predpisu, oznamovateľom kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti (ďalej len „protispoločenská činnosť“) alebo osobe, voči ktorej bola pozastavená účinnosť pracovnoprávneho úkonu podľa osobitného predpisu, a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov.

22. Podľa § 2 zákona č. 327/2005 Z.z. tento zákon ustanovuje podmienky poskytovania právnej pomoci, postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na priznanie právnej pomoci a inštitucionálne zabezpečenie poskytovania právnej pomoci.

23. Podľa § 3 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z.z. tento zákon sa vzťahuje na poskytovanie právnej pomoci v občianskoprávných veciach, obchodnoprávných veciach, pracovnoprávných veciach, rodinnoprávných veciach, v konaní pred súdom v správnom súdnictve a v týchto veciach aj v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky (ďalej len „vnútroštátne spory“).

24. Podľa § 4 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z.z. na účely tohto zákona je právnou pomocou poskytovanie právnych služieb osobe oprávnenej podľa tohto zákona v súvislosti s uplatňovaním jej práv, ktoré zahŕňajú najmä právne poradenstvo, pomoc pri mimosúdnych konaniach, vrátane sprostredkovania riešenia sporov formou mediácie, spisovanie podaní na súdy, zastupovanie v konaní pred súdmi a vykonávanie úkonov s tým súvisiacich a úplné alebo čiastočné uhrádzanie nákladov s tým spojených,

25. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak
- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
  - b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
  - c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.
26. Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. podmienky na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti podľa odseku 1 písm. a/ a b/ musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci.
27. Podľa § 6a ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. ak príjem fyzickej osoby presahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a súčasne nepresahuje 1,6-násobok uvedenej sumy a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, má právo na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo centrom pri splnení podmienky finančnej účasti vo výške 20 % trov právneho zastúpenia podľa osobitného predpisu; splnenie podmienok podľa § 6 ods. 1 písm. b) a c) tým nie je dotknuté. Ustanovenie § 6 ods. 2 sa použije primerane.
28. Podľa § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. ak príjmy prevyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze, centrum môže poskytnúť právnu pomoc s finančnou účasťou oprávnenej osoby, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci.
29. Podľa § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z.z. príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti, a prehodnocuje sa každých 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci.
30. Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci (ďalej len „konanie“) sa začína podaním písomnej žiadosti doloženej dokladmi preukazujúcimi skutočnosťami uvedené v žiadosti, ktorú podáva žiadateľ na tlačive. Doklady preukazujúce, že sa žiadateľ nachádza v stave materiálnej núdze, nesmú byť staršie ako tri mesiace. Žiadosť musí obsahovať meno a priezvisko žiadateľa, jeho trvalý alebo prechodný pobyt a rodné číslo. Na výzvu centra žiadateľ doplní v primeranej lehote určenej centrom ďalšie údaje a doklady týkajúce sa skutočností rozhodujúcich na posúdenie nároku na poskytnutie právnej pomoci, ktorá nesmie byť kratšia ako desať dní; centrum podľa možnosti zabezpečí doklady a iné potrebné údaje, ktorými disponujú štátne orgány, obce, notári a iné právnické osoby a fyzické osoby povinné poskytovať súčinnosť podľa tohto zákona.
31. Podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z.z. centrum rozhodne o žiadosti do 30 dní od doručenia žiadosti, ktorá spĺňa náležitosti podľa odseku 1; túto lehotu nemožno predĺžiť. Proti rozhodnutiu o nároku na poskytnutie právnej pomoci nie je možné podať opravný prostriedok. Proti rozhodnutiu o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci možno podať správnu žalobu do 15 dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia.
32. Podľa § 25 ods. 1 zákon č. 327/2005 Z.z. na konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci a o súvisiacich nárokoch podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní (zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní - správny poriadok, v znení neskorších predpisov).
33. Podľa § 3 ods. 1 správneho poriadku správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností.
34. Podľa § 3 ods. 5 správneho poriadku rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Správne orgány dbajú o to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo

podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely.

35. Podľa § 32 ods. 1 správneho poriadku správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

36. Podľa § 46 správneho poriadku rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

37. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

38. Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

39. Z obsahu jednotlivých rozhodnutí žalovaného, napadnutých správnu žalobou vyplýva, že dôvodom ich vydania s dôsledkom nevyhovenia žiadostiam žalobcu zo dňa 7.3.2017 a 5.4.2017 bola skutočnosť, že žalovaný správny orgán na základe priložených listinných dokladov mal za preukázané, že v danom prípade nebola splnená kumulatívna podmienka ustanovená v právnej norme § 6 ods. 1, 2 v spojení s ust. § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z..

40. Vychádzajúc z účelu a zmyslu zákona č. 327/2005 Z.z., ktorým zákonodarca sledoval vytvorenie systému poskytovania právnej pomoci a zabezpečenie jej poskytovania v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, je centrum právnej pomoci povinné zaobstarať si na účely rozhodovania podklady relevantné pre vydanie rozhodnutia. V rámci toho je povinné postupom v súlade s čl. 2 ods. 2 ústavy v spojení s § 32 ods. 1 správneho poriadku, zistiť skutočný stav v prejednávanej veci tak, aby v súlade s čl. 1 ústavy bola zistená materiálna pravda, na základe ktorej by mohol spravodlivo a v súlade so zákonom rozhodnúť o tom, či vzhľadom na všetky skutkové okolnosti daného prípadu žiadateľ spĺňa zákonné podmienky pre priznanie (resp. nepriznanie) právnej pomoci na ochranu jeho práv. Tejto svojej povinnosti sa centrum nemôže zbaviť, je jeho povinnosťou postupovať pri výklade a aplikácii zákonov ústavne konformným spôsobom .

41. Kasačný súd zhodne ako správny súd považoval argumentáciu žalovaného uvedenú v odôvodnení napadnutého rozhodnutia za správnu, nakoľko sa zakladala na nesplnení jednej zo základných kumulatívnych podmienok, že žiadateľ nespĺňal podmienku materiálnej núdze. Zároveň Centrum nezistilo dôvody hodné osobitného zreteľa s prihliadnutím na aplikáciu ust. § 6b ods. 2 zák. č. 327/2005 Z.z.. Správnosť zistení, dostatočnosť ich rozsahu a ich vyhodnotenia nebolo spochybnená. Kasačný súd pripomína, že právna pomoc poskytovaná v režime § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. je „možnosťou“ a jej priznanie je na posúdení žalovaného (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Sžo/2/2014 z 27. februára 2014). Z odôvodnenia preskúmaných rozhodnutí vyplýva, že žalovaný sa v tejto súvislosti zaoberal skutočným príjmom žalobcu pri zohľadnení pravidelných nevyhnutných výdavkov a zároveň sa zaoberal aj povahou veci, v súvislosti s ktorou žalobca žiadal o poskytnutie právnej pomoci.

42. Pokiaľ sťažovateľ namietal, že postupom odporcu a následne krajského súdu v prejednávanej veci došlo k zásahu do jeho práv na súdnu a inú právnu ochranu garantovaných mu ústavou, najvyšší súd poukazuje na čl. 13 ods. 2, 3 a 4 ústavy, v ktorých sú ustanovené možnosti obmedzenia základných práv a slobôd. Ako vyplýva z čl. 13 ods. 2 ústavy medze základných práv a slobôd možno upraviť za podmienok ustanovených touto ústavou len zákonom. Následne, zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky (čl. 13 ods. 3 ústavy); a napokon pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ (čl. 13 ods. 4 ústavy).

43. Cieľom právnej úpravy zákona 327/2005 Z.z. bolo okrem iného určiť medze pre posudzovanie pomerov žiadateľov o bezplatnú právnu pomoc tak, aby bol daný čo najužší priestor pre voľnú úvahu Centra právnej pomoci ako orgánu s právomocou v týchto veciach rozhodovať. To sa odrazilo v jednoznačnom ustanovení hornej hranice príjmu pre priznanie nároku na úplne bezplatnú právnu pomoc, resp. na čiastočne uhrádzanú právnu pomoc. Cieľom zákonodarcu je zabezpečiť reálny prístup k ústavou deklarovaným právam fyzických osôb všetkým fyzickým osobám, ktoré sa ocitli v materiálnej núdzi bez rozdielu, teda bez diskriminácie, založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie. Zákon vymedzuje stav materiálnej núdze ako jednu z podmienok práva na poskytnutie právnej pomoci tak, že hranicu materiálnej núdze ustanovuje na úrovni 1,6 násobku sumy životného minima ustanoveného osobitnými predpismi a jej ďalšiu podmienku, že žiadateľ si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojím majetkom. Zákonodarca týmto zákonom súčasne splnil povinnosť transpozície smernice Rady č. 2003/8/ES zo dňa 27.01.2003 na zlepšenie prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných sporoch ustanovením minimálnych spoločných pravidiel týkajúcich sa právnej pomoci pri takýchto sporoch, a teda harmonizácie s právom Európskeho spoločenstva a Európskej únie.

44. Treba pripomenúť, že štát uvedenou právnou úpravou nezasahuje negatívne do práva na súdnu a inú právnu ochranu, ale preberá na seba pozitívny záväzok vo vzťahu k občanom v núdzi, a to v rozsahu, ktorý je prijateľný z hľadiska dlhodobej udržateľnosti, keďže by bolo neúnosné poskytovať právnu pomoc tohto druhu v absolútne všetkých prípadoch, t. j. bez stanovenia hranice odkázanosti a bez stanovenia rozsahu oblastí, v ktorých sa právna pomoc poskytuje (t. j. systémom „každému a vo všetkom“). Pozitívny záväzok štátu, ktorý tento na seba dobrovoľne preberá, sa však vzťahuje na zabezpečenie uplatnenia práva na súde prostredníctvom priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci v obmedzených prípadoch.

45. Zákonná úprava pre účely posudzovania výšky príjmu žiadateľa o poskytnutie právnej pomoci v zmysle § 4 ods. 2 a § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci stanovuje ako rozhodujúce kritérium výška jeho príjmu, t. j. v danom prípade sa vychádzalo o. i. z predložených výplatných pások žiadateľa. Nebolo dôvodné požadovať od žalovaného posudzovanie výdavkov žalobcu a už vôbec nie vo vzťahu k osobe a právnemu postaveniu jeho manželky a maloletých detí ku ktorým plní vyživovaciu povinnosť.

46. Žalobca argumentoval diskrimináciou v rozhodovaní v porovnaní s rozhodovaním o žiadostiach jeho manželky o priznanie právnej pomoci jeho manželke (protistrane vo viacerých súdnych sporoch), ani táto argumentácia nie je dôvodná. Kasačný súd nespochybňuje ustanovenie § 3 ods. 5 správneho poriadku, ktoré ukladá správny orgánom dbať o to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely. Žalobca všeobecne poukázal na príjmy jeho manželky, za ktoré evidentne považuje aj výživné a iné finančné prostriedky, poskytované maloletým deťom o ktoré má jeho manželka v starostlivosti. Za tejto situácie je evidentné, že sa nejedná o zhodný alebo podobný prípad. Nie je teda dôvodná námietka odchylenia sa od ustálenej rozhodovacej praxe v tejto otázke.

47. Len na doplnenie kasačný súd uvádza, že sa mu javí ako nelogické, ak žalobca paušálne spochybňuje zákonnosť všetkých rozhodnutí, ktorými bola jeho manželke priznaná bezplatná právna pomoc a zároveň sa s požiadavkou nediskriminácie domáha, aby aj jemu bola priznaná bezplatná právna pomoc, bez ohľadu na nespĺňanie zákonných podmienok. Ak by teoreticky bola jeho požiadavka na „nediskrimináciu“, za preukázania ním tvrdenej situácie prijatá, došlo by k priznaniu práva na základe zrovnoprávnenia s osobou požívajúcou nelegálne výhody, čo by bol postup v rozpore so základným princípom ex iniuria ius non oritur t. j. právo sa nerodí z bezprávia.

48. Kasačný súd po preskúmaní napadnutého rozsudku správneho súdu v rozsahu kasačných dôvodov vychádzajúc zo skutkových okolností danej veci vyplývajúcich z administratívneho spisu dospel k

zhodnému záveru ako správny súd, že žalovaný správny orgán v danej veci náležite postupoval a o jednotlivých žiadostiach rozhodol v súlade s citovanou právnou úpravou, predmetu konania venoval náležitú pozornosť sledujúc účel zákonnej úpravy poskytovania právnej pomoci. Kasačná sťažnosť sťažovateľa neobsahuje také právne relevantné tvrdenia a dôkazy, ktoré by mohli ovplyvniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia správneho súdu. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto kasačnú sťažnosť žalobcu podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

49. O náhrade trov kasačného konania rozhodol kasačný súd tak, že nepriznal ich náhradu sťažovateľovi, ktorý v kasačnom konaní nemal úspech, (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP), ani žalovanému, nakoľko to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 SSP).

50. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v pomere hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 v spojení s ust. § 463 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.